

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 czerwca 2016 r. wydanym w sprawie II C 962/16 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w punkcie 1. zasądził na rzecz T. O. od Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. oraz (...) Spółdzielni (...) z siedzibą w Ł., następujące kwoty:

- a. kwotę 42.046 zł,
- b. odsetki ustawowe od sumy 37.046 zł za okres od dnia 17 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
- c. odsetki ustawowe od sumy 5000 zł od dnia 26 maja 2016 r. do dnia zapłaty;
- d. 1546,88 zł kosztów procesu

z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z obowiązku zapłaty do wysokości spełnionego świadczenia. W punkcie 4. Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie. W punkcie 5. nakazał pobranie od pozwanych solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 3509,53 zł zwrotu kosztów sądowych. W punkcie 6. nakazał ściągnąć od T. O. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z zasądzonych na rzecz powódki roszczenia kwotę 770,39 zł kosztów sądowych.

(wyrok – k. 270-271)

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji w skarżonym zakresie stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

W wyniku następstw zdrowotnych wypadku powódka musiała korzystać z pomocy osób trzecich w zakresie dotyczącym czynności życia codziennego w wymiarze 4 godzin dziennie przez okres 2-3 miesięcy po wypadku, w wymiarze 2 godzin dziennie przez okres kolejnych 3 miesięcy oraz w wymiarze 1 godzin przez okres dalszych 2 tygodni. Obecnie powódka wymaga pomocy osób trzecich jedynie sporadycznie, przy wykonywaniu ciężkich prac fizycznych.

Stawka odpłatności za 1 godzinę opieki stosowana przez Zarząd Okręgowy (...) Komitetu Pomocy (...) w Ł. w okresie od 1 lipca 2013 roku wynosi 11 zł w dni powszednie oraz 22 zł w soboty, niedziele i święta.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Za częściowo zasadne Sąd Rejonowy uznał oparte na treści art. 444 § 1 k.c. roszczenie powódki o zapłatę odszkodowania z tytułu kosztów opieki osób trzecich i kosztów leczenia oraz o zapłatę renty za okres od 1 czerwca 2016 roku (to ostatnie roszczenie było zasadne co do okresu trwającego do 21 lipca 2014 roku, w części dotyczącej kosztów opieki nad powódką w tym czasie).

Sąd Rejonowy wskazał, że szkoda związana z kosztami opieki nad osobą poszkodowaną powstaje już na skutek istnienia konieczności opieki lub pomocy ze strony osób trzecich, a nie dopiero z chwilą poniesienia kosztów z tego tytułu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 27 września 2012 r., I ACa 292/12 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 lipca 2012 r., I ACa 1140/11). Nie ma również znaczenia to, że poszkodowany ma możliwość skorzystania z nieodpłatnej, dobrowolnej opieki ze strony osób najbliższych.

Jak wynikało z zeznań świadka K. S. oraz z opinii biegłego ortopedy M. S., powódka po wypadku opisanym w pozwie wymagała pomocy innych osób w okresie, w którym jej sprawność fizyczna była w istotny sposób ograniczona. Żadna ze stron procesu nie kwestionowała oszacowanego w opinii biegłego ortopedy wymiaru czasowego koniecznej pomocy osób trzecich dla powódki. Biegły wymiar ten określił w sposób następujący:

- 4 godziny dziennie w okresie 2-3 miesięcy po wypadku (Sąd przyjął, że dotyczy to 2,5 miesięcy), tj. łącznie $4 \times 30 \times 2,5 = 300$ godzin, z czego 80 ($20 \setminus 4$) godzin przypada na soboty i niedziele, a 220 godzin na pozostałe dni,

- 2 godziny dziennie w okresie dalszych 3 miesięcy po wypadku, tj. łącznie $3 \times 30 \times 2 = 180$ godzin, z czego 48 (24×2) godzin przypada na soboty i niedziele, a 132 godziny na pozostałe dni,
- 1 godzina dziennie w okresie następnych 2 tygodni, tj. łącznie 14 godzin, z czego 4 przypadają na soboty i niedziele, a 10 godzin na pozostałe dni.

Wskazana przez powódkę stawka za jedną godzinę opieki (11 zł w dni powszednie, 22 zł w soboty, niedziele i święta), w ocenie Sądu Rejonowego, była stawką niewygórowaną i uzasadnioną, odpowiadała ona stawce stosowanej w okresie od 1 lipca 2013 roku rzecz (...) Zarząd Okręgowy w Ł.. Ostatecznie zatem wysokość odszkodowania mającego pokrywać koszty opieki nad powódką w okresie do 31 maja 2014 roku oraz renty dotyczącej opieki nad powódką w czerwcu i lipcu 2014 roku Sąd określił na 6.886 zł ($132 \times 22 \text{ zł} + 362 \times 11 \text{ zł}$).

Ostatecznie zatem zasądzeniu na rzecz powódki z tytułu należności głównej podlegała suma 42.046 zł (35.000 zł zadośćuczynienia + 6886 zł + 160 zł kosztów leczenia).

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Powódka była stroną wygrywającą proces w 82% (42.046 zł / 51.365 zł). Koszty procesu poniesione przez powódkę obejmowały wynagrodzenie pełnomocnika powódki obliczone w oparciu o pierwotną (tj. przed rozszerzeniem powództwa) wartość przedmiotu sporu (2400 zł) i opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego (17 zł). Koszty sądowe w tej samej wysokości poniósł pozwany zakład ubezpieczeń. Łącznie strony poniosły koszty procesu wynoszące 4834 zł, z czego 82% (tj. 3963,88 zł) powinno obciążyć pozwanych. Skoro pozwani ponieśli już we własnym zakresie koszty procesu związane z ich udziałem w sprawie wynoszące 2417 zł, do zapłaty przez nich na rzecz powódki pozostaje kwota 1546,88 zł ($3963,88 \text{ zł} - 2417 \text{ zł}$).

Na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. nr 90 z 2010 roku, poz. 594) Sąd rozdzielił między strony niepokrytych w toku postępowania kosztów sądowych proporcjonalnie do stopnia, w którym każda ze stron przegrała sprawę (powódka 18%, pozwani 82 %). Na niepokryte koszty sądowe w sprawie niniejszej złożyły się następujące kwoty: pokryte z funduszy Skarbu Państwa wydatki na wynagrodzenie biegłych w łącznej kwocie 1710,92 zł (postanowienie na k. 219 - 361,90 zł, postanowienie na k. 221 - 519,98 zł, postanowienie na k. 249 - 829,04 zł) oraz nieuiszczona w żadnej części opłata sądowa od pozwu i rozszerzonej części powództwa wynosząca 2569 zł. Ogółem stanowiło to kwotę 4279,92 zł nieuiszczonych kosztów sądowych, z czego 18% (tj. 770,39 zł) obciążało powódkę a pozostała część (82%, tj. 3509,53 zł) obciążała pozwanych.

Od powyższego wyroku apelację wniosła pozwana - Towarzystwo (...) i (...) S.A. w W.. Zaskarżyła wyrok w zakresie punktów 1 a. i b. wyroku co do kwoty 3.220,52 zł tytułem odszkodowania za koszty opieki osób trzecich wraz z ustawowymi odsetkami, a w konsekwencji także co do punktu 1 d. oraz 5, tj. rozliczenia kosztów procesu.

Skarżonemu rozstrzygnięciu zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 444 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że stawka godzinowa w wysokości 11 zł w dni powszednie oraz stawka godzinowa w wysokości 22 zł w soboty, niedziele i święta tytułem kosztów opieki osób trzecich jest stawką odpowiednią w sytuacji, gdy pomoc powódce udzielana była przez osoby najbliższe nie posiadające wiedzy medycznej ani kompetencji, a minimalna stawka za roboczo-godzinę w 2014 r. wynosiła 7,42 zł.

W uzasadnieniu apelacji wskazał, iż pomoc powódce była świadczona przez osoby najbliższe, wobec czego nie poniosła ona żadnych kosztów sprawowanej opieki. Brak jest zatem straty materialnej po stronie powodowej warunkującej zasadność roszczenia o jej kompensację. Przedmiotem zaś usług opiekuńczych były proste czynności niewymagające szczególnych kwalifikacji zawodowych. Ponadto stawka stosowana przez (...) Komitet Pomocy (...) jest stawką brutto, od której odprowadzane są podatki. Zasadzenie stawek 11 i 22 zł netto prowadzi zatem do wzbogacenia powódki.

Podstawą ustalenia zasadnego wynagrodzenia winno być zatem, zdaniem apelującej, minimalne wynagrodzenie netto, które w 2014 r. wynosiło 1.237 zł (1.680 zł brutto). Łączna liczba godzin pracy w 2014 r. wynosiła 2000. Oznacza to, że stawka roboczogodziny w 2014 r. wynosiła 7,42 zł (1237 zł x 12 miesięcy/ 2000 godzin).

Mając powyższe na uwadze, skarżąca wniosła o oddalenie powództwa w punkcie 1 a. i b. wyroku w zakresie kwoty 3.220,52 zł tytułem kosztów opieki osób trzecich stanowiącą różnicę pomiędzy kosztami opieki wyliczonymi przez Sąd a kosztami przy przyjęciu stawki 7,42 zł netto wraz z ustawowymi odsetkami oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje.

(apelacja – k. 298-301)

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania II- instancyjnego.

(odpowiedź na apelację – k. 314-316)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem.

Sąd Okręgowy podziela rozważania Sądu Rejonowego co do zasadności stosowania stawek za usługi opiekuńcze obowiązujących w (...) Komitecie Pomocy (...). Stanowisko takie jest również przyjmowane w orzecznictwie sądów powszechnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 lipca 2014 r. I ACa 118/14, L.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 grudnia 2013 r. I ACa 845/13, L.). Należy przy tym wskazać, iż stawki te stosowane są pomocniczo przy uwzględnieniu przepisu art. 322 k.p.c.. Kwota 11 zł netto za godzinę opieki nie stanowi natomiast stawki wygórowanej. Nie ma przy tym znaczenia, że pomoc ta świadczona była przez osoby najbliższe. Faktyczne sprawowanie opieki przez członka rodziny nie uchyla odpowiedzialności osoby odpowiedzialnej za szkodę. Do przyznania odszkodowania z tego tytułu wystarcza samo istnienie takiej potrzeby jako następstwa czynu niedozwolonego. Pozwany jest bowiem zobowiązany do ponoszenia wszelkich kosztów wynikających z pogorszenia stanu zdrowia poszkodowanego, realnie uzasadnionych i pozostających w adekwatnym związku przyczynowym z doznany urazem. Opieka świadczona przez osoby najbliższe ma także realny wymiar ekonomiczny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 1969 r., I PR 28/69, OSNCP 1969 r., z. 12, poz. 229, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 stycznia 2014 r., V ACa 655/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 października 2013 r., I ACa 573/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 września 2013 r., I ACa 331/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 maja 2013 r., I ACa 1385/12). Koszty te należały się więc powódce w sytuacji gdy opieki tej wymagała i była ona świadczona przez osobę bliską, nie było też przeszkód by wielkość odszkodowania określić według stawek za opiekę profesjonalną. Taką też opiekę musiałaby zapewnić sobie powódka gdyby nie pomoc osoby bliskiej, a koszty opieki obciążające wówczas powódkę nie uległyby wszak zmniejszeniu o podlegający odprowadzeniu podatek i składki. Oczywistym jest przy tym, że w razie skorzystania z usług opiekunki prywatnej, poza systemem pomocy zapewnianym przez (...), stawki godzinowe byłyby zdecydowanie wyższe niż przyjęte przez Sąd Rejonowy. W tym kontekście zasadne jest zatem również stosowanie stawek podwojonych w dni świąteczne (por. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 18 grudnia 2013 r. I ACa 845/13, L.; Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z 30 maja 2016 r. III Ca 187/16, www.orzeczenia.ms.gov.pl). Apelujące Towarzystwo nie kwestionowało ani potrzeby korzystania przez powódkę z opieki osób trzecich jako normalnego następstwa zdarzenia, za które ponosi odpowiedzialność, ani jej wymiaru ustalonego przez Sąd I instancji. Rozstrzygnięcie co do wysokości odszkodowania za koszty opieki osób trzecich, a w konsekwencji również w zakresie kosztów postępowania jest zatem prawidłowe.

Wobec powyższego na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację.

Na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził na rzecz powódki kwotę 600 zł zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego obejmującą wynagrodzenie pełnomocnika (§ 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu sprzed 27 października 2016 r.; Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).